TC İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK Sınıf-12

KONU II. DÜNYA SAVAŞI'NIN NEDENLERİ

Avrupa'da I. Dünya Savaşı'ndan sonra imzalanan Versay Antlaşması, Almanya'nın gücünün sınırlandırılması ve bir daha barışı bozamayacağı fikrine dayanıyordu. Bu sistemi yıkan esas gelişme, Almanya'da 1933'te iktidara Nazi Partisinin ve Adolf Hitler'in gelmesi oldu. Alman ırkının ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için gerekli bir "**Hayat Sahası**"nın ele geçirilmesi isteniyordu. Bu gelişme Fransa ve İngiltere ile beraber ABD'yi de rahatsız etti.

İtalya'nın sömürgecilik emelleri, Mussolini ile yeniden hayat buldu. Bu durum Almanya ile İtalya'nın iş birliğine yol açtı. Uzak Doğu'da Japonya doğal kaynaklar açısından zengin olan Mançurya ve Çin'e egemen olup Asya içlerine kadar yayılmak istiyordu. Japonya, Almanya ile 25 Kasım 1936'da Anti-Komintern Paktı imzaladı. Bu oluşuma 6 Kasım 1937'de İtalya da katıldı ve Berlin-Roma-Tokyo Mihveri kurulmuş oldu. Bu durum, çıkarlarını tehlikede gören İngiltere, Fransa ve Rusya'yı bir ittifaka zorladı.

II. Dünya Savaşı'nın Başlaması ve Savaşın Seyrini Değiştiren Olaylar II. Dünya Savaşı süreci, kendi içinde üç başlık altında ele alınabilir: Birincisi 1939-1941 yılları arasındadır. "Yıldırım Harbi" yapan Almanya, kısa süre içinde Polonya, Hollanda ve Belçika ve ardından Fransa'yı işgal etti.

İkincisi 1941-1943 yılları arasındadır. 1941'de Almanya'nın İngiltere'ye karşı düzenlediği hava saldırıları başarısız oldu. Bunun ardından Almanya, SSCB'ye saldırdı. Uzak Doğu'da ise Japonya 7 Aralık 1941'de ABD'nin Pasifik üstünlüğünü simgeleyen Pearl Harbor'a baskın yaptı.

Üçüncüsü 1943-1945 yılları arasında yaşandı. 1943 yılında Alman kuvvetlerinin Stalingrad Kuşatması kırıldı. Çok sayıda Alman askeri, Sovyet ordusuna esir düştü. Başarısızlığa uğrayan Mussolini iktidardan düştü ve hapsedildi. Ulusal Faşist Parti kapatıldı ve İtalya savaştan çekildi.

Almanya'nın doğusundan SSCB'nin, batısından da Amerikan ve İngiliz kuvvetlerinin saldırıları sonucu Müttefikler başkent Berlin'e kadar ilerlediler. Müttefik askerlerinin başkanlık binasına yaklaştıkları sırada Hitler, intihar ederek hayatına son verdi

(30 Nisan 1945). Böylece Avrupa'da II. Dünya Savaşı resmen sona erdi. Potsdam Konferansı'nda SSCB, Japonya'ya karşı savaşmayı kabul etti. Konferanstan sonra ABD, Japonya'yı kayıtsız şartsız teslim olmaya zorlamak için yeni geliştirdiği atom bombalarını atmayı kararlaştırdı. 14 Ağustos 1945'te Japonya da kayıtsız şartsız teslim oldu.

Birleşmiş Milletler Teşkilatının Kuruluşu Amerika'nın savaşa girmesi üzerine tekrar bir araya gelen ABD Başkanı ile İngiltere Başbakanı arasında yapılan görüşmeler sonucunda, Almanya'ya karşı savaşa katılan 26 devletin imzasıyla 1 Ocak 1942'de Birleşmiş Milletler Bildirisi yayınladı. Bu bildiride 26 devletin Atlantik Bildirisi'ndeki ilkeleri aynen kabul ettikleri belirtilmekteydi.

Şubat 1945'te toplanan Yalta Konferansı'nda Beş Büyükler'e (ABD, SSCB, İngiltere, Fransa ve Çin) Birleşmiş Milletler kararlarını veto etme hakkının tanınmasına karar verildi. Görüşmeler sonucunda genel kurulda devletlerin eşitliği, Güvenlik Konseyindeki büyük devletlerin üyeliklerinin sürekliliği ve bu devletlerin veto haklarının varlığı kabul edildi.

Savaş Döneminde Türkiye'nin Dış Politikası Türkiye uyguladığı dış politika sayesinde II. Dünya Savaşı'na girmemeyi başardı. Savaşın kısa sürede bitirilmesi için Müttefikler, Balkanlar üzerinden Almanya'ya yeni bir cephe açmak istediler. Bunun için Türkiye'nin savaşa girmeye ikna edilmesi gerekiyordu. İngiltere Başbakanı gizlice Adana'ya gelerek Cumhurbaşkanı İsmet İnönü ile görüştü (30 Ocak 1943). Aralık ayında da ABD Başkanı ve İngiltere Başbakanı ile İsmet İnönü arasında Kahire Görüşmeleri oldu. İsmet İnönü, Türk ordusunun asker ve malzeme yetersizliğini öne sürerek Türkiye'yi savaşa sokmak yerine zaman kazanmayı tercih etti.

Türkiye'deki Ekonomik, Toplumsal ve Politik Gelişmeler Türkiye, II. Dünya Savaşı'na fiilen katılmamış ancak savaşın getirdiği ağır ekonomik koşulları tüm zorluklarıyla yaşamıştı. Savaş başlayınca Türkiye'de kısmi seferberlik ilan edilmiş, üretimi gerçekleştiren genç nüfusun önemli bölümü silahaltına alınmış ve ülke bütçesinin büyük kısmı savunma giderlerine ayrılmıştı.

Millî Korunma Kanunu (18 Ocak 1940) II. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine ekonomiyi ve fiyatları denetim altına almak için Millî Korunma Kanunu çıkarıldı ve böylece savaş ekonomisi uygulaması başladı. Kanundan istenilen sonuçlar elde edilemeyince fiyatlar serbest bırakıldı. Fakat sabit ücretle geçinen dar gelirlilerin durumu çok zorlaştı.

1942'de ailelerin günlük ekmek ihtiyacı belirlenerek halka ekmek karneleri verildi.

Varlık Vergisi (11 Kasım 1942) Savaş koşullarının getirdiği karaborsacılık ve fiyatların yükselmesi bazı kimselerin olağanüstü servetler edinmesine yol açmış ve savaş zenginleri ortaya çıkmıştı. Çıkarılan kanunla bir defaya mahsus olmak üzere Varlık Vergisi adı altında servet üzerinden ağır bir vergi alındı.

Toprak Mahsulleri Vergisi (26 Nisan 1944) Tarımla uğraşan kesimi vergilendirmek, askerin ve halkın asgari ölçüde beslenmesini sağlamak için Toprak Mahsülleri Vergisi çıkarıldı.

İç Politika Gelişmeleri

II. Dünya Savaşı sürecinde Türkiye'de tek parti uygulaması devam etti. 1939'da, II. Dünya Savaşı'nın çıkması demokratik açılımları kesintiye uğrattı.

SORULAR

1. Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın 5 daimî üyesinin veto hakkına sahip olduğu organ aşağıdakilerden hangisidir?

A) Genel Kurul
B) Genel Sekreterlik
C) Uluslararası Adalet Divanı
D) Ekonomik ve Sosyal Konsey
E) Güvenlik Konseyi

Cevap: E

2. II. Dünya Savaşı devam ederken İngiltere ve ABD, Türkiye'nin savaşa dahil olması için birçok girişimde bulunmuştur.

Buna göre;
I. Kahire Konferansı,
II. Yalta Konferansı,
III. Adana Görüşmesi,
IV. Postdam Konferansı
görüşmelerinden hangilerinde Türkiye'nin savaşa girmesi ile ilgili konular gündeme gelmiştir?

A) I ve II
B) I ve III
C) III ve IV
D) I, II ve IV
E) I, III ve IV

Cevap: B

3. II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Celal Bayar
B) Cemal Gürsel
C) İsmet İnönü
D) Cevdet Sunay
E) Fahri Korutürk

Cevap: C